

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DISCUSSIERAPPORT

Over de wenselijkheid van aparte sportvoorzieningen voor vrouwen – inzichten op basis van gedachtenuitwisseling in het SWUP-project.

Geschreven door Agnes Elling en Vicky Dellas.

WAAR GAAT HET RAPPORT OVER?

In dit rapport bespreken we de opbrengsten van een discussie rondom de wenselijkheid om aparte sportvoorzieningen (activiteiten of ruimtes) voor vrouwen te creëren. De discussie vond plaats in het kader van het SWUP-project. SWUP (*Sport for Women in Urban Places*)¹ is een project dat wordt gefinancierd door het Erasmus+ fonds van de Europese Unie om de deelname van vrouwen aan fysieke activiteiten in de openbare ruimte te vergroten. De activiteiten binnen het project zijn bedoeld om inzichten te verkrijgen in en kennis te delen over het hoe en waarom van het ontwikkelen van vrouwvriendelijke stedelijke omgevingen voor sport en bewegen in de openbare ruimte.

Naast bovengenoemd onderwerp hebben de projectpartners de volgende vijf thema's benoemd en bediscussieerd: de rol van de gemeente/overheid; de rol van vrouwen in leidinggevende posities in de sport; een kindvriendelijke benadering; lokale impact gegenereerd door sportactiviteiten in de openbare ruimte; en beweegactiviteiten en infrastructuur voor vrouwen met een beperking.

De informatie is verzameld door ad-hocgesprekken tussen de partners gedurende het SWUP-project en door discussiebijdragen van de projectpartners en overige geïnteresseerde stakeholders op het online forum² van de projectwebsite.

Het rapport bestaat uit drie delen. In het eerste deel gaan we in op het thema sportvoorzieningen voor vrouwen. In het tweede deel verzamelen en analyseren we de discussiebijdragen van de partners en andere geïnteresseerde stakeholders gedurende het project over het onderwerp. Tot slot presenteren we in de laatste sectie een beknopte bibliografie van artikelen en links over het onderwerp die wij de lezer aanraden.

1. APARTE SPORTVOORZIENINGEN VOOR VROUWEN

Sport en de openbare ruimte zijn maatschappelijke domeinen die van oudsher vooral voor mannen werden ontwikkeld en door mannen werden gedomineerd. Diverse studies laten zien dat ondanks een sterk groeiende participatie van vrouwen in sport en recreatieve fysieke activiteiten (in de openbare ruimte), vrouwen nog steeds meer en ook deels andere belemmeringen ervaren dan mannen. Over het algemeen worden vrouwen vergeleken met mannen minder gesocialiseerd in (buiten)sport, ervaren ze meer tijdsdruk vanwege zorgverantwoordelijkheden en een sterker gevoel van onveiligheid in openbare (groene) ruimtes.³

Over het algemeen wordt in de sport, en met name in de wedstrijdsport, onderscheid naar geslacht gemaakt omdat biologische sekseverschillen, zoals snelheid en kracht, voor de meeste takken van sport sterk bepalend zijn voor het prestatieniveau. Behalve dat sport gestructureerd is naar gender (geslacht) om eerlijk spel te realiseren, zijn veel sportactiviteiten en -locaties tevens naar geslacht gescheiden op basis van sociaal-culturele sekseongelijkheid. Zo werden vrouwen door de Europese voetbalbond UEFA tot in het jaar 1971 verboden om te voetballen. En ondanks de huidige, groeiende populariteit van vrouwenvoetbal in veel Europese landen en over de hele wereld, wordt voetbal door velen nog steeds als een typisch 'mannelijke' -

¹ <http://www.swup-project.eu/>

² <http://www.swup-project.eu/forum-swup/>

³ Zie ook Davadaki (2016), Dellas & Elling (2018).

Discussierapport

en daarmee tegelijkertijd als ‘onvrouwelijke’ - sportactiviteit gezien. Ook voor andere sporten en fysieke activiteiten heersen dergelijke genderstereotype opvattingen.

Het gevolg hiervan is dat jongens over het algemeen nog veel sterker worden gesocialiseerd in sport (in de openbare ruimte) dan meisjes, ondanks de onmiskenbare emancipatie die in veel (westerse) landen in Europa en eveneens wereldwijd plaatsvond. Een potentieel expliciete ‘mannelijke blik’ en gendergerelateerd grensoverschrijdend gedrag kunnen meisjes en vrouwen ontmoedigen om fysiek actief te zijn in de openbare ruimte. Dit geldt eveneens voor het beoefenen van recreatieve sportactiviteiten, die in mindere mate worden bestempeld als mannelijke sportactiviteiten zoals fietsen, hardlopen, wandelen en zwemmen. Dergelijke gendergebonden socialisatieprocessen en sociaalruimtelijke ontwikkelingen hebben een nog grotere impact voor specifieke groepen vrouwen, zoals meisjes en vrouwen met een lagere sociaaleconomische-status en meisjes en vrouwen van etnische minderheden, jonge vrouwen én oudere vrouwen.

Om meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen te realiseren door de kansen van vrouwen op het gebied van sport en lichamelijke activiteit in de buitenruimte te vergroten, kunnen verschillende strategieën worden ingezet. Zo draagt het rekening houden met genderspecifieke behoeften in de algemene stadsplanning en in de ontwikkeling van sportfaciliteiten en -activiteiten in de openbare ruimte bij aan het vergroten van gendergelijkheid. Dergelijke algemene, ‘inclusieve’ acties alleen zijn niet voldoende om daadwerkelijke gendergelijkheid te realiseren. Voor een daadwerkelijke gelijke en rechtvaardige behandeling van mannen en vrouwen om naar eigen wensen en mogelijkheden te kunnen deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten (in de openbare ruimte), kan het creëren van specifieke maatregelen en voorzieningen voor vrouwen belangrijk zijn.⁴

Hoewel directe genderdiscriminatie en het ongunstig behandelen op basis van geslacht verboden is in alle Europese landen, is het tegelijkertijd vaak mogelijk om specifieke maatregelen te treffen voor maatschappelijk benadeelde groepen zoals vrouwen. Dergelijke specifieke maatregelen worden soms ook noodzakelijk geacht om historisch-cultureel gegroeide genderongelijkheid tegen te gaan.⁵ Dit betekent dat naast het promoten van openbare ruimtes voor sport en lichamelijke activiteiten voor zowel mannen als vrouwen, tevens groepen en openbare ruimtes (bijvoorbeeld vrouwendag bij het zwembad) alleen voor vrouwen kunnen worden gecreëerd. Dergelijke specifieke sportvoorzieningen voor vrouwen kunnen in belangrijke mate bijdragen aan de participatie van (specifieke groepen) meisjes en vrouwen aan sport en beweegactiviteiten in de openbare ruimte en aan hun ervaren veiligheid en competentie-ontwikkeling..

We hebben de projectpartners gevraagd om zo mogelijk voorbeelden te geven van openbare of private (buiten)sportruimtes en -faciliteiten voor alleen vrouwen in de projectsteden en daarbuiten. Daarnaast zijn partners gevraagd om zowel voor- als tegenargumenten te geven voor dergelijke voorzieningen. De belangrijkste punten van deze input bespreken we in het volgende hoofdstuk.

2. SAMENVATTING VAN DE DISCUSSIE

⁴ <https://www.caaws.ca/gender-equity-101/what-is-gender-equity/>

⁵ Zie bijvoorbeeld United Nations (1999).

Veel meisjes en vrouwen hebben waarschijnlijk geen behoefte aan voorzieningen die alleen voor vrouwen zijn bedoeld om lichamelijk actief te worden en te blijven in de openbare ruimte. Niettemin zijn we van mening dat alleen algemene faciliteiten voor mannen én vrouwen niet voldoende zijn om de sportparticipatie in de openbare ruimte voor alle vrouwen te stimuleren. Voor vele meisjes en vrouwen kunnen voorzieningen die (tijdelijk) alleen bedoeld zijn voor vrouwen helpen om ervaren barrières te overwinnen of zijn aparte voorzieningen zelfs noodzakelijk om überhaupt actief te worden. Dit geldt deels ook voor meer bevoorrechte groepen zoals blanke, hoogopgeleide vrouwen, maar is vooral van toepassing op minder bevoorrechte groepen vrouwen, zoals zwangere vrouwen, migrantenvrouwen en oudere vrouwen. We weten dat ondanks dat specifieke sportvoorzieningen voor vrouwen (aparte groepen, ruimtes, uren) effectief kunnen zijn in het vergroten van de (buiten)sportparticipatie van vrouwen, dergelijke maatregelen zowel bij mannen als bij vrouwen weerstand kunnen oproepen. De weerstand kan groter zijn wanneer de maatregelen met overheidsmiddelen worden betaald en zeker wanneer deze bedoeld zijn voor cultureel-religieuze minderheden, zoals islamitische vrouwen.

Uit de discussie tussen de SWUP-partners kwam duidelijk naar voren dat het onderwerp over aparte sportvoorzieningen (activiteiten, ruimtes) alleen voor vrouwen zorgde voor een gepolariseerd debat. Uiteindelijk hebben de projectpartners weinig voorbeelden van voorzieningen alleen voor vrouwen in hun eigen stad kunnen geven. Desondanks hebben we uit de discussie en een beknopte bureau-/internetstudie kunnen concluderen dat het creëren van activiteiten of ruimtes alleen voor vrouwen geen ouderwetse feministische notie is, maar een fenomeen van deze tijd, ook in veel moderne, westerse samenlevingen. Dit is mogelijk gerelateerd aan een wereldwijde wederopleving van het feminisme en oproepen tot gendergelijkheid, inclusief de MeToo-beweging.

Voorbeelden van publieke of private (buiten)sportvoorzieningen alleen voor vrouwen

Voorbeelden van activiteiten alleen voor vrouwen kunnen lokale overheidsinitiatieven zijn (*Sport England; municipalities, 'Sports au Feminine' in Strasbourg*), initiatieven van niet-gouvernementele organisaties (verschillende wandelinitiatieven zoals *Be-InterActive*) of private, commerciële initiatieven (fitnesscentra zoals *Curves en Surfing School*).⁶

- Zwemplekken en/of -uren alleen voor vrouwen zijn mogelijk de langst bestaande en meest wijdverspreide (tijdelijk) gecreëerde ruimtes waar vrouwen fysiek actief kunnen zijn. Traditioneel gezien werden dergelijke genderseparate ruimtes gecreëerd omdat jongens/mannen en meisjes/vrouwen niet met elkaar mochten zwemmen, wat in vele (voornamelijk) islamitische landen in het Midden-Oosten nog steeds het geval is. Zwemplekken en/of -uren alleen voor vrouwen komen echter nog steeds voor in vele westerse landen, bijvoorbeeld in Zwitserland (*Frauenbad Stadthausquai in Zurich*) en vernieuwen mee met de moderne tijd. Dit gebeurt deels door immigratie, maar ook om specifiek meisjes en vrouwen te stimuleren (zie bijvoorbeeld het programma *This girl can swim* door *Sport England*).
- Sportscholen alleen voor vrouwen duiken in verschillende grote steden over de hele wereld op, ook in vele moderne, Europese steden. Zo heeft *Curves* 4.000 locaties in onder meer Nederland, Engeland, Frankrijk, Duitsland, Portugal en Spanje.

⁶ Zie ook Intellectual Output 5 - SW-UP Good practices catalogue: http://www.swup-project.eu/wp-content/uploads/2018/08/2-SWUP_Goof_Practices_07-2018.pdf

- Wandel- en fietsinitiatieven voor (een specifieke groep) vrouwen, zoals zwangere-, migranten-, of oudere vrouwen komen vaker voor. Voorbeelden hiervan zijn lokale wandel- en fietsinitiatieven opgezet door en voor bepaalde (migranten)vrouwen zoals Be-InterActive in Nederland, Herning Cycles in Denemarken en This Mum Runs in Verenigd Koninkrijk.
- Pink Parkour, een Franse associatie die Parkourtrainingen verzorgt alleen voor vrouwen. Parkour is een methode van fysieke training waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van vermogen om zowel fysieke als mentale obstakels in een stedelijke omgeving te overwinnen.

Voor- en tegenargumenten voor (buiten)sportplekken of -activiteiten alleen voor vrouwen

De argumenten die sportactiviteiten en/of -ruimtes voor alleen vrouwen ondersteunen zijn veelal in lijn met de argumenten die zijn gegeven door feministische sportprofessionals en sociologen in de jaren negentig van de vorige eeuw:

'Separate voorzieningen leveren vrouwen ook in praktische zin diverse voordelen op. Het aanbod van aparte, besloten ruimtes voor vrouwen stijgt in populariteit. De mogelijkheid om zich in een omgeving te bevinden met enkel leden van het eigen geslacht is een 'luze' die veel vrouwen zelden hebben. Het biedt belangrijke kansen voor sociale binding met andere vrouwen, het bevrijdt vrouwen van het alledaagse seksisme dat zij dagelijks ervaren en geeft vrouwen het gevoel van controle en autonomie die zij anders missen [...]. Voor veel vrouwen zorgt een separate ruimte voor het verdwijnen van de angst om lastiggevalen te worden, spot en terughoudendheid welke zij in het geval van een gemengde groep zullen ervaren en is de enige setting waar vrouwen zelfvertrouwen en plezier in hun sportende lichaam ervaren. Daarnaast is het voor sommige vrouwen (vanwege religieuze en/of culturele redenen) de enige setting om überhaupt mee te doen aan fysieke activiteiten.'
(Hargreaves, 1994, p.32).

In de paneldiscussie en online discussies benoemden verschillende partners vergelijkbare argumenten die pleiten voor het creëren van sportactiviteiten en/of -plekken alleen voor vrouwen:

'Argumenten voor aparte voorzieningen zijn met name gebaseerd op de fysieke-, mentale- en voordelen rondom de sociale gezondheid die vrouwen zullen opdoen wanneer barrières die hen verhinderen een actieve leefstijl te hanteren worden weggehaald. Dit wordt geassocieerd met verschillende potentiële voordelen gerelateerd aan een positieve psychologische ontwikkeling [...]. Daarnaast bieden openbare ruimtes alleen voor vrouwen een alternatieve manier voor meisjes en vrouwen om te participeren in het sociale en culturele leven van hun gemeenschap en het promoten van het plezier van vrijheid van expressie, interpersoonlijke netwerken, nieuwe kansen en een verhoogd zelfvertrouwen.'

'Aparte sportruimtes alleen voor vrouwen helpen in het voorzien in de behoeften van een specifieke categorie burgers in de samenleving. Zo helpt het om te voldoen aan de tradities van islamitische bescheidenheid in kleding en aan de voorwaarden voor sportdeelname van deze groep vrouwen in een omgeving zonder mannen. Daarnaast biedt het dubbel voordeel voor vrouwen met een beperking wanneer het zelfvertrouwen zowel op persoonlijk als op collectief niveau wordt versterkt. Het inrichten van separate vrouwensportruimtes en korte cursussen spelen bovendien in op de korte tijd die vrouwen aan zichzelf toekennen gezien de tijdconsumerende rol die zij vaak vervullen binnen het gezin.'

Sportplekken alleen voor vrouwen promoten de concentratie en matigen stress, vanwege een geringere focus op competitie en regels die door de vrouwen zelf zijn opgesteld in plaats van door mannelijk-georiënteerde infrastructuur [...]. Een stijging van de vrouwelijke betrokkenheid in sport kan een positieve evolutie bevorderen door het aanbieden van alternatieve normen, waarden, attitudes, kennis, capaciteiten en ervaringen.'

'Openbare sportplekken en -activiteiten alleen voor vrouwen bieden een comfortabel gevoel, dat vrouwen mogelijk niet voelen in situaties waarin zij in de aanwezigheid van mannen zouden sporten. Vrouwen voelen zich waarschijnlijk meer beschermd tegen situaties waarin zij kunnen worden lastiggevallen of gepest. Ruimtes alleen voor vrouwen spelen dan ook waarschijnlijk beter in op de behoeften van vrouwen. Zo is het makkelijker voor hen om bestaande sociaal-culturele barrières te overwinnen, wat leidt tot een constante groei van het aantal vrouwen dat regelmatig sport.'

'Het enige voordeel dat ik kan bedenken is dat wanneer activiteiten alleen voor vrouwen worden georganiseerd dit de dynamiek van de activiteit bevordert. Wanneer de participanten hetzelfde doel hebben, faciliteert dit namelijk de planning en uitvoering van de activiteiten en vergroot het de tevredenheid van de participanten. Dit is echter nooit een kwestie van gender, maar van gemeenschappelijke doelen.'

Aansluitend bij dit laatste citaat, zijn sommige partners duidelijk tegenstander van het creëren of ondersteunen van sportruimtes en/of -activiteiten alleen voor vrouwen. Volgens hen sluiten dergelijke initiatieven niet aan bij de 'moderne ideeën' over het stimuleren van gendergelijkheid, maar wordt hiermee juist een 'stap terug in de tijd' gezet. Daarnaast vinden zij dat in plaats van het creëren van specifieke sportgroepen (met name voor vrouwen van etnische minderheden) beter geïnvesteerd kan worden in sport als middel voor integratie:

'Het eerste [tegen]argument is dat het promoten van ruimtes alleen voor vrouwen een stap achteruit is in gendergelijkheid. Het reproduceert een beeld van vrouwen als kwetsbare mensen die een speciale behandeling behoeven. Het tweede, hieraan gerelateerde argument, is het risico op het vergroten van de tweedeling tussen vrouwen die al zelfverzekerd genoeg zijn om dergelijke ruimtes te gebruiken en vrouwen die dit, vanwege culturele of religieuze normen, niet durven. Dit zal leiden tot verdere exclusie en culturele afstand van achtergestelde vrouwen. Verder veronderstellen sommigen dat het concept van sportvoorzieningen alleen voor vrouwen voornamelijk bruikbaar is bij het leren van vaardigheden, maar dat het op een hoger niveau gunstiger is om gemengde groepen te hanteren. Zodra vrouwen de basisvaardigheden hebben geleerd, heeft het voordelen om tevens mannen in de groep te hebben. Dit biedt ruimte voor aanvullende benaderingen en het helpt iedereen naar een hoger niveau te tillen.'

'Met betrekking tot dit onderwerp is mijn mening dat de beste werkwijze het hebben van ruimtes/activiteiten voor iedereen is. Sociale integratie is namelijk één van de primaire factoren van sport. De waarden die hierin als basis dienen passen niet binnen het maken van onderscheid tussen mannen en vrouwen. Wanneer sprake is van gedeelde ruimtes waarin activiteiten worden gerealiseerd en een cultuur van delen ontstaat, zal dit bijdragen aan de integratie. Zowel in de sport als in andere activiteiten. Verdeling creëert problemen en neigt niet naar een oplossing in de toekomst.'

'Allereerst zegt het iets over specifieke behoeften voor het vrouwelijke geslacht. Wanneer we het hebben over het aanpassen van ruimtes, faciliteiten en zelfs de stedelijke planning zodat vrouwen kunnen participeren in fysieke activiteiten, dan kan ik alleen denken dat dit voor vrouwen met specifieke behoeften zou moeten gelden. Bijvoorbeeld zwangere vrouwen, migrantenvrouwen met zeer strenge culturele regels of groepen mensen, of het nu mannen of vrouwen zijn, met een bepaalde beperking. Wanneer dit niet het geval is, denk ik niet dat het nodig is om mensen te verdelen om sport en fysieke activiteit binnen de populatie aan te moedigen.

Ik ben het eens met de opvatting dat het promoten van ruimtes alleen voor vrouwen voor een stap achteruit in de gendergelijkheid staat. Mijn mening is dat we niet het idee moeten verspreiden dat vrouwen een speciale behandeling nodig hebben en juist sport en fysieke activiteit moeten promoten. Volgens mij is dat namelijk één van de meest briljante middelen in onze samenleving voor het creëren van geweldige gemeenschappen, gedeelde passies en het overwinnen van obstakels!'

‘Door het creëren van ruimtes of activiteiten alleen voor vrouwen reproduceren we juist de sociaal-culturele barrières die al bestaan en verhinderen we mannen en vrouwen in het delen van dezelfde sportruimtes en -activiteiten. Met deze segregatie gaan we juist ervan uit dat sprake is van een kloof, wat niet legitiem is. Wanneer we activiteiten alleen voor vrouwen creëren kunnen we het idee opwekken dat alle andere sportactiviteiten (of -ruimtes) niet voor vrouwen zijn, maar alleen voor mannen. Op sociaal niveau zal dit neigen naar het associëren van vrouwen met bepaalde activiteiten en plekken. Dat slaat nergens op. Een exclusieve deelname staat haaks op het concept van inclusief sporten in de 21e eeuw.’

3. CONCLUSIE

Op basis van deze argumenten wordt het duidelijk dat verschillende partners activiteiten alleen voor vrouwen als ondenkbaar beschouwen binnen het kader van gender-inclusief sporten. Als auteurs beschouwen wij vrouwenactiviteiten ook zeker niet als alternatief voor andere beleidsinitiatieven om ‘mainstream’ sport- en fysieke activiteiten inclusiever te maken en een breed scala aan buitensportactiviteiten en -ruimtes te creëren. We blijven echter van mening dat, zelfs in een moderne samenleving, activiteiten en ruimtes voor alleen vrouwen een gewenste en soms zelfs noodzakelijke aanvullende voorziening vormen voor het creëren van toegankelijke, plezierige en veilige sportmogelijkheden voor alle meisjes en vrouwen. Het niet realiseren van dergelijke aparte voorzieningen leidt naar ons idee juist tot het ontnemen van toegankelijke sportdeelnamekansen voor een grote groep vrouwen en daarmee tot inperking van hun maatschappelijke participatie en integratie. We betogen dan ook dat het creëren van voorzieningen alleen voor vrouwen past bij een feministische visie of agenda om gendergelijkheid te realiseren in de sport voor meisjes en vrouwen van alle leeftijden, etnische achtergronden, religies, opleidingsniveaus, sociaaleconomische posities en seksuele identiteiten. Dergelijke aparte sportvoorzieningen voor vrouwen kunnen een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid en psychosociale ontwikkeling van vrouwen en bijdragen aan de emancipatie van vrouwen bij het verder realiseren van hun gelijkwaardig recht op sport en recreatief bewegen, op de stad en op het dagelijks leven.

BIBLIOGRAFIE EN LEESSUGGESIES

Aitchison, C.C. (2003). *Gender and leisure: Social and cultural perspectives*. London: Routledge.

Azzarito, L. & Hill, J. (2013). Girls looking for a ‘second home’: bodies, difference and places of inclusion. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 18(4), 351–375.

Beebeejaun, Y. (2017). Gender, urban space, and the right to everyday life. *Journal of Urban Affairs*, 39(3): 323-334.

Davaki, K. (2016). *Differences in men’s and women’s work, care and leisure time*. Brussels: European Union (Policy Department for Citizen’s Rights and Constitutional Affairs).

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556933/IPOL_STU\(2016\)556933_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556933/IPOL_STU(2016)556933_EN.pdf)

Dellas, V. & Elling, A. (2018). *Towards gender equity in urban outdoor sport spaces An explorative study on women and outdoor sports in five European cities*. Utrecht: Mulier Instituut.

Fenster, T. (2005). Gender and the city: The different formations of belonging. *Journal of Gender Studies*, 14, 217–231.

Fraser, N. (2007). Feminist Politics in the Age of Recognition: A Two-Dimensional Approach to Gender Justice. *Dimensional Approach to Gender Justice. Studies in Social Justice*, 1(1): 23-35.
<https://f-origin.hypotheses.org/wp-content/blogs.dir/851/files/2015/12/979-3236-1-PB.pdf>.

Hargreaves, J. & Andersen, E. (2016). *Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality*. London: Routledge.

Scraton, S. & Watson, B. (1998). Gendered cities: women and public leisure space in the 'postmodern city'. *Leisure Studies*, 17(2), 123-137.

United Nations (1999). *Special measures for the achievement of gender equality in the secretariat of the United Nations*. New York: United Nations. <https://www.un.org/womenwatch/osagi/pdf/STAI19999.PDF>

Andere documenten en informatiebronnen

Titel: For the girls

Auteur: Better

Abstract: Better is a leading social enterprise in the UK, committed to supporting the Sport England 'This Girl Can' campaign by offering several women only sport activities, like fitness classes and swimming, to support women to be more active and improve their confidence.

<https://www.better.org.uk/leisure-centre/activities/for-the-girls>

<https://www.better.org.uk/thisgirlcanswim>

Titel: Empowering women in the outdoors: Why the white-hot interest?

Auteur: Sarah Barker

Abstract: article that reflects on the new trend of women-only trips, classes, social media campaigns?

<http://www.startribune.com/women-in-the-outdoors-x2009-why-all-the-white-hot-interest/431595953/>

Titel: Gender sensitive public space? Placemaking and spatial justice through the perspective of gender

Auteur: Sally Kneeshaw

Abstract: Report of first URBACT Gender Equal Cities workshop in Stockholm in 2018

<https://urbact.eu/gender-sensitive-public-space-placemaking-and-spatial-justice-through-perspective-gender>

Titel: London women only surf club

Auteur: Kylie Griffiths

<https://www.londongirlsurfclub.com/>